

Коментар НРА «Рюрік» до Закону № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб»

19.03.2012 р. Президент України підписав Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» (№ 4452-VI від 23.02.2012 р.). Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

З коментарем НРА «Рюрік» від 16 грудня 2011 року до Законопроекту, на базі якого прийнято даний Закон, Ви можете ознайомитись за посиланням: <http://rurik.com.ua/our-research/comments/1407-comments-fqvfo>.

Згідно пояснювальної записки до цього Закону, його метою «є удосконалення процесу роботи з проблемними банками в Україні шляхом підвищення операційної та економічної ефективності такої роботи; прискорення процесу прийняття рішень про виведення з ринку банків з використанням найкращої світової практики та досвіду, що, як наслідок, сприятиме підвищенню загального рівня довіри населення до банківської системи України; оптимізація витрат Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, пов'язаних із виплатами вкладникам – фізичним особам; підвищення захисту прав інших кредиторів банків».

Згідно Закону, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (надалі також – Фонд) гарантує вкладникам банків, що є (були) учасниками Фонду, відшкодування коштів за їх вкладами у кожному із банків в розмірі вкладу, включаючи нараховані проценти, на день прийняття рішення про ліквідацію банку та відкликання банківської ліцензії, але не більше суми, встановленої адміністративною радою Фонду на дату прийняття такого рішення незалежно від кількості вкладів в одному банку. Фонд не відшкодовує: кошти, передані банку в довірче управління; кошти за вкладом у розмірі менше 10 гривень; кошти за вкладом, підтвержені ощадним (депозитним) сертифікатом на пред'явника; кошти, розміщені на вклад у банку особою, яка була членом спостережної (наглядової) ради, правління (ради директорів), ревізійної комісії банку, якщо з дня її звільнення з посади до дня прийняття Національним банком України рішення про віднесення такого банку до категорії неплатоспроможних не минув один рік; кошти, розміщені на вклад у банку особою, яка надавала банку професійні послуги як аудитор, юридичний радник, суб'єкт оціночної діяльності, якщо ці послуги мали безпосередній вплив на виникнення ознак неплатоспроможності банку і якщо з дня припинення надання послуг до дня прийняття Національним банком України рішення про віднесення такого банку до категорії неплатоспроможних не минув один рік; кошти, розміщені на вклад власником істотної участі банку; кошти, розміщені на вклад особою, яка на індивідуальній основі отримує від банку проценти за вкладом на більш сприятливих договірних умовах, ніж звичайні, або має інші фінансові привілеї від банку; кошти за вкладом у банку, що є предметом застави та забезпечують виконання зобов'язань вкладника перед цим банком, в обсязі таких зобов'язань; кошти за вкладами в філіях іноземних банків.

Відшкодування коштів за вкладом в банківських металах та іноземній валюті відбувається у національній валюті України після перерахування суми вкладу за офіційним курсом гривні до іноземних валют та банківських металів, встановленим Національним банком України на день прийняття рішення про ліквідацію банку та відкликання банківської ліцензії.

Згідно Закону, Фонд має виключні функції щодо здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможних банків. Цим Законом встановлено порядок процедури тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможного банку, функції та повноваження уповноважених осіб на здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації, вимоги до плану врегулювання неплатоспроможного банку. У зв'язку з цим, удосконалені повноваження адміністративної та виконавчої ради Фонду, порядок формування майна Фонду та отримання ним кредитів від Держави і Національного банку України у разі виникнення тимчасового дефіциту ліквідності. Також розширено повноваження Фонду в частині питань перевірок банків, у тому числі працівники Фонду можуть бути залучені Національним банком України до проведення спільних перевірок проблемних банків тощо.

Законом передбачено, що Фонд здійснюватиме комплекс дій, пов'язаних з виведенням з ринку неплатоспроможних банків, найменш витратним методом, а саме:

- ліквідації банку з прямим відшкодуванням з боку Фонду гарантування вкладів фізичних осіб гарантованих депозитів вкладникам-фізичним особам;
- ліквідації банку з передачею/продажем його активів і зобов'язань, зокрема гарантованих депозитів, платоспроможному банку;
- передачі/продажу активів і зобов'язань, зокрема гарантованих депозитів, платоспроможному банку з подальшим відкликанням банківської ліцензії та ліквідацією неплатоспроможного банку;
- утворення перехідного банку з подальшим його продажем інвестору, який задовольняє визначеним критеріям, з переведенням на нього працюючих активів і визначених

РЕЗЮМЕ

Закон № 4452-VI «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» був підписаний Президентом 19.03.2012 р. Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування

Фонд гарантує вкладникам банків відшкодування коштів за їх вкладами у кожному із банків в розмірі вкладу, включаючи нараховані проценти, але не більше суми, встановленої адміністративною радою Фонду на дату прийняття такого рішення незалежно від кількості вкладів в одному банку

Відшкодування коштів за вкладом в банківських металах та іноземній валюті відбувається у національній валюті України після перерахування суми вкладу за офіційним курсом, встановленим на день прийняття рішення про ліквідацію банку

Фонд матиме виключні функції щодо здійснення тимчасової адміністрації та ліквідації неплатоспроможних банків

Передбачено, що Фонд здійснюватиме комплекс дій, пов'язаних з виведенням з ринку неплатоспроможних банків, найменш витратним методом

НРА «Рюрік»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua

РЕЗЮМЕ

Розширено повноваження Фонду в частині питань перевірок банків

Запроваджено терміни «проблемний банк» та «неплатоспроможний банк» із застосуванням кількісних та якісних критеріїв, встановлених законодавством

Банки-учасники Фонду зобов'язані розміщувати у всіх приміщеннях банку, де вкладникам надаються банківські послуги, інформацію про систему обов'язкового гарантування вкладів фізичних осіб та про участь банку в Фонді

Нарахування регулярного збору до Фонду у розмірі 0,25 відсотку загальної суми вкладів відбувається двічі на рік: станом на кінець дня 31 грудня року, що передує поточному, та на кінець дня 30 червня

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н., Долінський Леонід Борисович,
тел. (044) 383-04-76.

Відповідальний аналітик:

Ковальчук Олександр Сергійович,
тел. (044) 484-00-53, вн. 109.

НРА «Рюрік»

☎ 04053 Україна, м. Київ, вул. Артема 52а

+38 (044) 383-04-76, +38 (044) 484-00-53

e-mail: info@rurik.com.ua

www.rurik.com.ua

зобов'язань неплатоспроможного банку, з подальшою ліквідацією неплатоспроможного банку;

– продажу цілого неплатоспроможного банку інвестору, який задовольняє визначеним критеріям, в тому числі з подальшим приєднанням або злиттям неплатоспроможного банку з іншим платоспроможним банком.

Слід зауважити, що Закон передбачає, що Національний банк України продовжуватиме виконувати функції з банківського регулювання та пруденційного нагляду, у тому числі здійснюватиме посиленний нагляд за діяльністю проблемних банків та впроваджуватиме програми їх фінансового оздоровлення в межах встановлених законодавством часових обмежень. Національний банк України продовжуватиме застосовувати всі існуючі заходи впливу, крім запровадження тимчасової адміністрації або призначення ліквідатора.

Також Законом визначено терміни «проблемний банк» та «неплатоспроможний банк». Зокрема, банк відноситься до категорії проблемних при його відповідності хоча б одному з таких критеріїв:

- банк допустив зниження розміру регулятивного капіталу та/або нормативу адекватності регулятивного капіталу, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України, на 10 і більше відсотків протягом звітного місяця;
- банк не виконав вимогу вкладника або іншого кредитора, строк якої настав п'ять і більше робочих днів тому;
- системне порушення банком законодавства, що регулює питання запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму;
- банк порушив вимоги законодавства щодо порядку подання та/або оприлюднення звітності, у тому числі подав Національному банку України та/або оприлюднив недостовірну звітність, що призвело до суттєвого викривлення показників фінансового стану банку;
- систематичне незабезпечення ефективності функціонування та/або адекватності системи управління ризиками, що створює загрозу інтересам вкладників чи інших кредиторів банку.

Віднесення банку до категорії неплатоспроможних відбудеться при настанні хоча б одного з нижченаведених критеріїв:

- не приведення банком своєї діяльності у відповідність до вимог законодавства, у тому числі нормативно-правових актів Національного банку України після віднесення його до категорії проблемних, але не пізніше ніж через 180 з дня визнання його проблемним;
- зниження розміру регулятивного капіталу або нормативу адекватності регулятивного капіталу банку до однієї третини від мінімального рівня, встановленого законом та/або нормативно-правовими актами Національного банку України;
- невиконання банком протягом 10 робочих днів поспіль 10 і більше відсотків своїх зобов'язань перед вкладниками та іншими кредиторами.

Окремо слід нагадати про те, що банки-учасники Фонду зобов'язані розміщувати у всіх приміщеннях банку, де вкладникам надаються банківські послуги, інформацію про систему обов'язкового гарантування вкладів фізичних осіб та про участь банку в Фонді, подавати до Фонду балансові звіти, аудиторські висновки. Також учасники Фонду зобов'язані двічі на рік станом на кінець дня 31 грудня року, що передує поточному, та на кінець дня 30 червня поточного року здійснювати нарахування регулярного збору до Фонду у розмірі 0,25 відсотку загальної суми вкладів, включаючи нараховані за ними проценти. Фонд має право прийняти рішення про встановлення спеціального збору до Фонду у разі, якщо поточні доходи Фонду є недостатніми для виконання ним у повному обсязі своїх зобов'язань щодо виплати відшкодування за вкладами та/або щодо обслуговування та погашення залучених кредитів. Спеціальний збір, сплачений учасниками Фонду протягом року, не повинен перевищувати розміру регулярного збору з учасника Фонду.

Аналітики НРА «Рюрік» хочуть нагадати, що основною ціллю діяльності Фонду гарантування вкладів фізичних осіб є захист прав та інтересів фізичних осіб-вкладників банків, тому впровадження реформи системи гарантування вкладів, а саме делегування Фонду частини прав НБУ, дозволить підвищити загальний рівень довіри вкладників до банківської системи України, яка зараз знаходиться на етапі поступового відновлення. Також, зменшення витрат на виведення банку з ринку та відповідно зменшення збитків Фонду, які виникають під час виконання функції виплати вкладів, безперечно є позитивним моментом. НРА «Рюрік» буде відслідковувати впровадження цих законодавчих ініціатив у практику української банківської системи.